POKROK
PUBLISHING CO.

vydává
POKROK ZÁPADU
a místní vydání

v Crete pro Saline okres, Neb., v Schyuler a Clarkson, pro Colfax okres, Neb., ve Wilson, Kans., pro stát Kansas, v Cedar Rapids, Ia., pro stát Iowa, v St. Paul a Minneapolis, Minn., pro stát Minnesotu a v Tyndall, S. D., pro státy South a North Dakotu.

Předplatné:
Pro Spojené Státy $1.00. Pro Kanadu $1.50. Do Evropy $2.00 ročně.

Zásilky peněžní dějteť se pomocí peněžních poukázek (Money Orders), expressních poukázek (Express Money Orders), bankovních poukázek (Bank Draft), anebo v registrovaném dopise.

Oznamujete-li své přestěhování, udejte starou i novou adressu.

Dopisy z kruhů čtenářstva ochotně uveřejníme. Musí býti slušné, psané bez úmyslu někoho osobně poškoditi a podepsány plným jménem, ať jiá má býti v redakci utajeno, anebo s dopisem uveřejněno.

45

Láska k bližnímu, soucit a obětavost zůstanou jenom tenkráte velkými, nedoprovází-li je velká huba.

*

Nicaragua se přece jen, jak se zdá, chystá na bouchačku doopravdy. Nedivíme se. Taft přece nebyl nadarmo ministrem války.

*

Zámořští Čechové odrážejí útoky rakouských germanisačních výpadů a choutek zbraní nejlepší — českým školstvím.

*

Neukazujme na sebe Amerikánům svou minulostí, ale snahami přítomné doby hleďme si pro sebe získati jejich úctu a vážnost.

*

Americké sobectví a štváčství je již do té míry vyvinuto, že ani sanatorium není před ním bezpečno. Dr. Cook je novým toho dokladem.

*

Česko-americké školství s čistě kulturní snahou zjedná nám mezi Amerikány více úcty a respektu než všelijaké malicherné a laciné spolkaření.

*

Německá hudba zvýraznila již veškerou práci hraběte Zeppelina. Za nedlouho uslyšíme, že si dal německý císař hudbou zvýrazniti i některý svůj spíč.

*

Nikdo nemá zapomínati, že se česká kniha netiskne pouze pro výdělek sazečů a knihavazačů, ale i pro zisk těch, kdož ji napsali a konečně i pro vlastní zisk těch, kdož ji čtou.

*

Přednáškový odbor Matice Vyššího Vzdělání zdá se býti mnohoslibným nejen pro nás, ale i pro bratry naše za mořem a již proto měli bychom myšlenku tu podporovati ze všech sil, tak aby došla nejdříve svého uskutečnění.

*

Sám mysliti a míti svůj vlastní, třeba i neucelený a pochybný, úsudek je vždycky lépe, než dávati za sebe mysliti někoho jiného a choditi vypůjčovati si rozum svůj za cenu vlastní nevědomosti do zastaváren různých Náučných slovníků.

*

Každý vzdělaný člověk má se snažiti, by si byl sám svou vlastní autoritou a by se nemusil opírati o autoritu cizí. Již proto, že člověku jeho vlastní hloupost spíše se promíjí, než ta, které se dopustí někým druhým.

*

Řekne-li se o někom, kdo dosud žije, že zemřel, říká se, že "nebožtík" takový bude dlouho živ. Pochová-li se však týž už, zasype hlínou a hroudami a opláče, pak se člověk takový může těšiti na dvojnásobně dlouhé zdraví.

*

Matice Vyššího Vzdělání, podnik to, který zvláště mezi intelligentními Čecho-Amerikány měl by docházeti podpory největší, poněvadž veřejnosti zdejší dá intelligenci, která bude s to v americkém duchu postaviti Čechy nejen zdejší, ale i zámořské do pravého světla kulturní a hospodářské vyspělosti, v právě minulých dnech opět rozšířila obor své činnosti založením odboru přednáškového. Na základě téhož zamýšlí sem povolati ze starého kraje čelné universitní profesory a jiné muže, známé u nás činností v oboru lidovýchovy, a poslati je do všech česko-amerických osad, které by se svými spolky a kluby o přednášku jich přihlásily. Náklad s podnikem tím spojený nehradil by se ze základního jmění Matice, nýbrž z fondu $300, který pro účel tento daroval už neznámý velkodušný mecenáš a který by vzrůstal vstupným, jež by se vybíralo k jednotlivým přednáškám, dobrovolnými příspěvky klubů a jednotlivců a konečně čilejším odkupem Národního kolku. Uvážíme-li, že jsme tu již měli prof. Masaryka a K. Pellanta a že se přednášky obou pánů těšily u nás veliké pozornosti, ani dosti málo nepochybujeme, že by se i jiné přednášky potkaly se zdarem ne-li větším, tož jistě stejným. Je tu dnes tolik oborů a tolik palčivých otázek, o kterých dalo by se zvláště v našem životě mluviti, že založení přednáškového odboru při Matici Vyššího Vzdělání nemůžeme než schvalovati a týž veřejnosti naší než vřele odporučovati. Činíme pak to tím spíše, že z podtaknuté práce vidíme dvojí kynoucí zisk a prospěch. Pozve-li se sem kterýkoli povolaný člověk z Čech, týž o mnohém nás poučí, mnohé nám vyjasní a tak právě tou přednáškou získáme my sami. Přednášející pak jistě na svých cestách od osady k osadě nebude nevšímavým k okolí a dozajista bude všímati si veškerých poměrů, týkajících se života nás Čechů v Americe, o kterých pak z vlastní zkušenosti a z vlastního stanoviska bude moci promluviti po svém návratu v Čechách, kde tím podá mnohý a případně i velmi cenný návod a pokyn všem, již by sem chtěli jeti, a kde tak jedině bude moci podati nástin, správný a nezabarvený, zámořským Čechům dosud se nedostávající nástin o životě nás Čechů v Americe, čímž opět získají bratři naši za mořem. Jsme jim tím konečně i do jisté míry povinni. A již z toho důvodu myšlenku přednáškového odboru při Matici Vyššího Vzdělání vítáme jako zdravou, silnou a mnohoslibnou.

*

Český život v Americe vykazuje velmi mnoho dobrého, ale i nedobrého a nezdravého. Píšeme-li pak už o posledním, dozajista nebude z místa, zmíníme-li se i o novinářství česko-americkém. Toto není takovým, jakým by býti mohlo a mělo. Za stávajících poměrů a okolností podřizuje se ve velmi mnohém ohledu vkusu, rozmarům a přáním veřejnosti, která repraesentuje čtenáře. Podřizování to je do jisté míry, děje-li se při požadavcích poctivých a dobrých, místným, protože každý časopis je do jisté míry závislým na čtenářích. Kdyby těch nebylo, nebylo by i časopisu. Čtenářstvo však nesmí za žádných okolností jíti tak daleko, aby si oproti časopisu vyhražovalo právo vlastního úsudku a přesvědčení, kterým by pak list onen na veřejnost vystupovati musil, zvláště, třídí-li se zde ať už v politických anebo náboženských ohledech samo. Tam, kde jsou strany, není jednotné myšlenky a jednotného přesvědčení. Proto taky časopis, hoví-li svým přesvědčením a směrem přesvědčení a směru strany jedné, nevyhovuje druhé straně. Píše-li pak redaktor nestranně, úzkostlivě se vyhýbaje, by nenarazil ani na jedné ani na druhé straně, a kráčí-li cestou střední, říká se mu na všech stranách, že je ramenářem, bezzásadným a bezzásadným že i list, pro který redaktor takový pracuje. Nebylo by proto dobře, kdyby každý, kdo list a směr jeho odsuzuje, — a odsuzovati bude vždycky někdo — přišel ihned s řadou a pokynem, jak by si list měl počínati, by odsuzován nebyl? Nejvděčnějším byl by mu za to dozajista redaktor, který mnohdy ani rady si neví a který i při tom hovění vkusu a přesvědčení jednotlivých stran přece jen chce uplatniti i vlastní přesvědčení, vlastní, poctivě míněnou zásadu, kterou rád by dal časopisu svému směr určitosti a vyjasněného názoru, tak aby mohl býti považován za list seriosní a opravdový. Proto v ohledu tomto nikdy bychom nedávali vinu časopisu a redaktorovi, ale obecenstvu, čtenářům, veřejnosti. Povinností tisku jest, aby přinášel zprávy o všem, co se ve veřejném životě našem děje, o jeho dobrých i špatných zjevech a aby zároveň vyslovil nad tím vším i svůj úsudek. Na veřejnosti pak zase jest, aby mu právo úsudku toho, zvláště je-li míněno poctivě, neupírala a neštětila se hned, nevyzní-li pro ni právě nejpříznivěji. Píšeme-li o něčem, jistě máme na zřeteli dobro. Nechceme nic jiného, než stále ozdravování poměrů, vzdělávání a zušlechťování lidu v duchu čisté národním, výhradně českém a již proto měl by nám každý býti při práci naší ochotně nápomocen. Jako česko-americký časopis, který si vytkl ten čistě národní směr, list náš při politickém přesvědčení, které si pro vždy uchová, s ošklivostí odmítá všechny náboženské třenice, které nebyly, nejsou a nikdy také nebudou nám k prospěchu. Snahou naší naopak vždy bylo, je a bude sdružení všeho česko-amerického lidu zdejšího pod jediný šik a to šik jen Čechů, kterým červánky utěšenějšího a radostnějšího jitra zasvitnou jenom tenkráte, budou-li na osudech svého dalšího života bráti podílu poctivě svornou prací a svornými snahami. Sami o sobě ať se různí přesvědčením. Sami se za ten individualismus přimlouváme, jsouce hotovi vždy jej zastávati. Ale jen ať vůli mají všichni společnou. Vůli tou nechť s povděkem přijmou každé upozornění poctivého časopisu, nechť od tohoto naučí se přijmouti nejen pochvalu vzpruhou k další, usilovnější a ještě lepší práci, ale i výtku pokynem k nápravě a zlepšení česko-amerického života.

V DOROSTU SPÁSA.

Veliký spisovatel francouzského národa, Victor Hugo, v jednom ze svých spisů dí: "Dítě dávám otci, jenž je spolozuje, pak matce, jež je rodí, pak učiteli, jenž je vychovává, pak obci, jež je činí mužem, pak vlasti, jež je matkou nejpřednější a pak lidskosti, jež je pravou matkou všeho."

Ve slovech těchto jako v zrcadle obráží se život našich lidí téměř od kolébky jejich až do jich hrobu. — Jest v nich uloženo tolik trpké pravdy a tolik smutné skutečnosti, že neznáme vystižnějšího obrázku nad tento. Leč přihlédneme-li blíže k jednotlivým faktorům, jimž je tu přiznán určitý vliv na vývoj individua, jak rozdílné je to působení.

Je sice pravdou, že otec dítě plodí, matka že je rodí a učitel že je vychovává, ale všechno ostatní je pouhým prázdným zvukem a ničím více. Povšimneme-li si bedlivěji působnosti otcovy anebo matčiny, pak shledáme, že se v padesáti případech ze sta otec i matka omezují jen na to plození a rození, které i dnes ve XX. století zůstává počátkem i koncem vší rodičovské činnosti. Jediný učitel vykonává tu svoji povinnost až do vyčerpání. Což obec? V. Hugo myslil ovšem slovy svými zcela správně, že na obci je, by z dítek svých učinila muže potřebné pro vlast a pro člověčenstvo, poněvadž je to její právo, její práce a její štěstí. Kde však zůstává skutečnost za ideálem? Či tvoří anebo aspoň pomáhají tvořiti obce naše z dítek, jež školu vychodily, muže? Považují obce naše starosti takové, pro své a blaho národa nanejvýš potřebné, za svou povinnost? Kráčejí v čele ruchu takového všichni starostové, obecní zastupitelstva a školní rada? Jsou v ruchu tom alespoň svou radou nápomocni? O vše to nestará se u nás skoro nikdo jiný než jenom učitel. Nikdo mu není v práci jeho nápomocným, ač dobře ví, že řešení problemů těch je řešením otázky sociální a národní v míře nejvyšší a že poslání takové je hodno úcty a vážnosti daleko větší, než malicherné zápasení o nadvládu ve sborech a v úřadech. Nebylo by dobře, kdyby si každý jen tolik připomenul, že budoucnost naše bude takovou, jakou si vychováme přítomnost? Ohlédněme se kolem sebe a co mezi omladinou svojí uvidíme? Darebné a hazardní hry, nezřízené tance, pusté pitky, neslušné a dvojsmyslné řeči a písně, sprosté zábavy, hloupé a kluzké vtipy, které samy mládež naši národu a duševnímu životu odcizují, takže potom nesmíme se ani dost málo diviti, stanou-li se děti naše pro všechny ušlechtilé vzněty netečnými. A přece milovati vlast, která nás zrodila, prospívati národu, z něhož jsme vyšli, hájiti obec, k níž náležíme a to ne pouze pro zisk vlastní, ale pro dobro společnosti mnohdy i při patrných obětech a nasazení vlastního života bylo již v šeré dávnověkosti považováno za cnost nejvyšší. Proto na nás je — na všech — abychom v tomto směru na mládež svoji nejvíce působili, bychom ji připravovali pro život budoucí a stále si byli vědomi toho, že spása naše je pouze v našem dorostu.

BITVA NA BÍLÉ HOŘE A JEJÍ NÁSLEDKY.

Pro Pokrok Západu napsal dr. F. J. Petr.

Na Bílé Hoře
sedlák pole ore...
Mraky se válejí
širém po obzoře.

Táhněte mi koně,
hnědouši a ryzko,
už se na noc sklání,
už je večer blízko.

Rád tu s vámi orám,
kleče svírám v pěsti.
Zde je zakopáno
všecko naše štěstí.

Všecko naše štěstí,
stará česká sláva
co rok zde v té půdě
hloub se propadává.

Na čele pot stojí,
plah náš kremen lámе...
zda li pak té, štěstí,
někdy vyoráme!?

Ant. Klášterský

Opět minul 8. listopad... Smutný to, převelice smutný den pro každou upřímnou duši českou.

Proto jsem byl velice překvapen tím, jak málo, velice málo bylo onoho dne zde vzpomenuto. Kolik bylo zdejších českých spolků, které si nějakým způsobem onen osudný den připamatovaly?

Některé české časopisy odbyly to pouze nějakou kratičkou poznámkou a ta byla celou připomínkou.

Či snad působí jim vzpomínky tolik žalu, že řídí se dle písně Dante-ho, jenž v ní zpíval: "Nessun' maggior dolore, che ricordare del tempo felice nella miseria..." — což míní: "Není většího žalu, než vzpomínati v bídě šťastných kdys časů."?

Právě minulo 289 roků od doby, kdy na pláních Bělohorských odehrála se jedna z nejtragičtějších episod národa českého. Týž utrpěl tam porážku, z níž se nikdy, pravím nikdy úplně již nevzpamatuje. Toho dne pohřbena tam byla všecka sláva a veškeré bohatství národa českého. Po té porážce vyhnáno ze země české vše, co tam znamenalo bohatství, vzdělání a moc. Zbylý lid byl o jeho starou víru připraven, ožebračen, v zemi zavládla hrůzovláda cizácké, "importované" šlechty a mezery, nastalé v obyvatelstvu, vyplňovány kolonisací německých osadníků. Tato osudná katastrofa Bělohorská jest jaksi zakončením porážky na poli Lipanském, kde 30. května, r. 1434 poraženo té doby nepřemožitelné slavné lidové vojsko husitské. Porážka tato měla za následek záhubu české demokracie z 15. století a byla zaviněna zejména tím, že voje po čtrnáctiletém válčení doma i v cizině více než z poloviny prostoupeny byly živly cizáckými, jen plenění dychtivými.

Šlechta pod jednou i pod obojí utvořila proti vojskům lidovým jednotu, k níž přistoupili i Pražané. Zde stalo se, co se zřídka stává: Bratr bojoval proti bratru, totiž Čech proti Čechu a Češi porazili Čechy. Vojsko lidové — bojovníci lidových práv a hlasatelé všeho demokratického hnutí — ti stateční Táborité, poraženi tu na hlavu, tak že z 12 tisíců mužů jen málo se jich zachránilo; zabit byl až do té doby nepřemožitelný vůdce a následník Žižkův, Prokop Holý čili Veliký a Prokůpek, vůdce sirotků, jedné to frakce Táboritů. Z této porážky se strana lidová již nevzpamatovala. Lid obecný zavlečen znovu do poddanství a poroby a panstvo často pak nad ním velkou a krutou moc vykonávalo. Nedá se upříti, že příčina neštěstí, které se na Čechy přivalilo za 186 roků po tragedii Lipanské porážkou na Bílé Hoře, tkvětla hluboko svými kořeny ve zděděné nemoci Čechů — v těžké nesjednocenosti, která zela hlubokou propastí mezi jednotlivými stavy. Volba vůdců byla vůbec těžkým proviněním rozhodujících hlav na osamotnění koruny. Zcela bez jakýchkoli ohledů na význačné bojovníky domácí svěřeno bylo vrchní vůdcovství cizím celebritám, které zvoleny spíše z ohledů stavovských než odborných. Ani tu nebylo dáno místa výstraze některých rozvážných hlav. Cizina v hlavě i údech měla rozhodnouti krvavý zápas o nejdražší české statky. Vojsko stavovské čili královské čítalo kolem 13,000 bojovníků, kdežto císařští sesílení vojskem ligistickým, páčili se dobře na 28,000 až 30,000 a v této okolnosti dlužno hledati konečně i poslední příčinu krutě porážky. Bylo to rozhodně malé číslo oproti 30ti tisícům nepřátel a zaviněno jednak hojnou desercí, nemocemi a ztrátami bitevními v posledních dvou letech. Mimo to hojnost mužstva i důstojníků prchla ještě v noci v kritickou chvíli do Prahy a nevrátila se.

Vylíčiti úplně bitvu Bělohorskou v této krátké vzpomínce nelze. Hlavní oporou vojska císařského byly pluky bavorské a vojsko katolické ligy, které přivedl na pomoc náčelník její Maxmilián Bavorský. Vojska královské a císařské utkala se v krutém boji 8. listopadu, kdy právě v poledne dal v táboře císařském Maxmilián Bavorský rozkaz k útoku. Byl to krutý zápas a hrdý boj, pouze dvě hodiny trvající. Nepřítel opanoval bojiště. Z vojska královského stateční Moravané se drželi nejdéle, bojovali do poslední chvíle. Většina jich pak zahynula, byvši pobita a rozsekána. Pouze šlik s několika málo vojíny byl zajat s vytaseným mečem a ostatní vykráceli. — Tím byl dobojován dvou-hodinnový zápas a rozhodnut osud královské české koruny. — Král Bedřich Falcký, jak se praví, seděl při hostině, kterou byl vystrojil na počest anglických vyslanců, právě ve chvíli, kdy byly nejkrutější půtky sváděny na pláni Bělohorské a když pak mu sdělena byla hrozná zpráva o porážce, zbledl jak stěna. — Na rychlo byly sebrány poklady, koruna uschována na Staroměstské radnici a král i s královnou po marném hledání úkrytu v Praze byl jat bázní a beze všeho pocitu zodpovědnosti a povinnosti vladařské, zapomenuv, že má býti lidu i městu ochrancem a štítem v kritické chvíli nebezpečí, ujel ze země.

(Pokračování.)

Zbavil se revmatismu.

Jest mojí povinností veřejně odporučiti Koubovo Léčivé Hořké Víno Medové, které po krátkém jen užívání, zbavilo mě úplné revmatismu. Jest to dobrý lék pro žaludek a tím i pro čistění krve, který každému vřele odporučuji. Toto píše chvalně známý obchodník a nejstarší osadník v Lynch, Nebr., pan John Sedláček. — Není-li u Vás k dostání, pište si pro bedničku 12 láhví za $3.00, kterou přímo zašle vyrábitel A. V. KOUBA, 2819 Larimer Str., Denver, Colo. — Dejte mu přednost před obyčejným, kterém nemůže býti tak dobré.

☞ **Nezapomeňte si předplatit na Pokrok.**

BAILEY & MACH.
ZUBNÍ LÉKAŘI.
3. poschodí, Paxton Blk., Roh 16. a Farnam ulice.
Tel. Douglas 1098. Ind. Phone A-1095.
OMAHA, NEB. 46tf

Nejlépe zařízená zubolékařská ординace na středozápadě. Nejmodernější pomůcky. Práce první třídy. Ceny mírné.

Dr. F. J. Kálal,
český lékař a ranhojič.
Úřadovna v Karbach blocku, číslo pokoje 301. — Tel. Doug. 1761.
Úřadní hodiny: Od 10. do 12. odpol. a od 2:30 do 4:30 odpoledne.
2. odpol. Obydlí 2804 Chicago St.

Dr. F. A. Sedláček
OMAHA, NEB.
ÚŘADOVNA: 1270 So. 13th Street proti Hotelu Prague. Tel. Red 4612.
RESIDENCE: 1451 So. 11th Street Tel. Douglas 4286.
Dopoledne s Dr. Allisonem v nemocnicích.
V ÚŘADOVNĚ od 2 do 5 hod. odpol, 6:30 do 8 hod. večer.
V neděli od 10 do 1 hod. odpol.

Dr. C. J. NĚMEC
český lékař a ranhojič.
Úřadovna čís. 1316 William ul., Omaha. — Tel. Douglas 2817.
Úřadní hodiny: Od. 10. do 12. hod. dopol.; od 2. do 5. odpoledne; od 6 hodin večer. 45tf

Dr. F. H. Kučera
český lékař a ranhojič
VE VEEDIGRE, NEB.
V každé době a do okolí jede na zavolání. 39tf
Farmerský telefon v úřadovně.
Jest hotov posloužiti krajanům!

Dr. Jos. F. Mareš,
český zubní lékař.
207-208 Neville Block — 16. a Harney.
Telefony: Douglas 2685
Ind. A 2685 45tf

Dr. Fr. Svoboda,
český lékař,
BRAINARD, NEB.,
znovu otevřel úřadovnu po delších studiích ve východních lékařských školách i nemocnicích. Krajané, obraťte se na něho s důvěrou. Dr. Fr. Svoboda se řadí mezi ty nejpřednější lékaře ve státě, co se týče diagnosi — rozpoznání nemoce. 5tf

Dr. Geo. F. Šimánek
český lékař a ranhojič
v čísle 1262 jižní 13. ul., Omaha.
Úřadní hodiny: Od 2 do 4:30 odp.; d 6:30 do 7:30 večer. — Tel. 3769.
Res. Tel. Douglas 1964.

F. M. Scoblík,
český právník a obhájce.
VEŘEJNÁ PRAXE. 39tf
Security, Block - TYNDALL, S. D.

Jos. L. Padrnos
právník a veřejný notář.
Spolehlivý zástupce u všech soudů.— Pojišťuje též proti ohni u nejlepších společností.
Tel. Douglas 4425. 14-tf
16. a William ulice, Omaha, Neb.

DR. JAMES W. NOVÁK.
český zubní lékař.
Continental Block — 15. a Douglas ul. Pokoj čís. 4 v rohu nad Berg Clothing Co. — Office Phone: Douglas 5077 — Residence Phone: South 788.
Krajané z venkova, kteří nejsou s domácí prací zubařskou spokojeni, učiní dobře, když při návštěvě Omahy, zajdou k Dru. Novákovi, jenž za veškeré práce v oboru svém úplně ručí. 34-tf